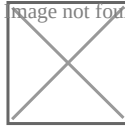

Η ανθρώπινη συνείδηση

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Συνείδηση. Άλλο βάσανο και αυτό τυραννικότερο από τα προηγούμενα. Ένα ιερό χωρίο αναφέρει· «και στον πόνο των τραυμάτων μου πρόσθεσαν και άλλο πόνο» (βλ. Ψαλμ. 68, 27)· αυτό ακριβώς ταιριάζει και σε ό,τι λέγεται συνείδηση διότι μόνον προσθήκη πόνου και τυραννίας προκαλεί στη ζωή του ανθρώπου. Φαίνεται ότι η μάστιγα αυτή δόθηκε στον άνθρωπο για να βασανίζεται χωρίς λόγο στο τραγικό αδιέξοδο και στις φρικτές συνθήκες της ζωής του. Τί προσθέτει στη ζωή η συνείδηση, και μάλιστα ανεπτυγμένη, ώστε να ελέγχει δριμύτατα τις σκέψεις και πράξεις όλων; Ένας συνεχής διώκτης της γαλήνης, ένα ανίκητο σαράκι στο νου και την καρδιά, δηλητηριάζει κάθε κίνηση του ανθρώπου, για κάθε τι το οποίον, σκοπό έχει την άνεσή του.

Το παράδοξο είναι ότι όλα αυτά τα κίνητρα του ανθρώπου συνείδηση, αίσθηση, σκέψη και μνήμη είναι αόρατα και άγνωστα σ' αυτόν και στη ζωή του, και όμως

αυτά καθορίζουν όλη την ύπαρξη του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος και όλη την ανθρώπινη δραστηριότητα. Μήπως εδώ πρέπει να αναφέρουμε ένα πικρό παράπονο του Παύλου, ο οποίος αποκαλεί αυτές τις κινήσεις χωρίς Θεό, σώμα θανάτου; *«Τί δυστυχισμένος, αληθινά, που είμαι! Ποιός μπορεί να με λυτρώσει από την ύπαρξη αυτή, που έχει υποταχθεί στον θάνατο;»* (Ρωμ.7,24). Εάν ανθρώπινα μόνον ερμηνεύσουμε την ανθρώπινη οντότητα, η οποία κινείται μηχανικά στους φυσικούς της νόμους και τις φυσικές ορμές, δεν θα βρούμε δυστυχέστερη εικόνα, η οποία να ταιριάζει σ' αυτήν, ούτε ακόμη αυτήν των ζώων, που η ζωή τους είναι αμέριμνη και ειρηνική.

Όλα τα πιο πάνω στοιχεία της υπάρξεώς μας, τα οποία αναφέραμε, είναι και οι δείκτες, οι οποίοι μαρτυρούν την αθανασία μας, διότι δεν είναι δυνατόν να είναι θνητό εκείνο στο οποίο υπάρχει αίσθηση, σκέψη, μνήμη και συνείδηση. Τα στοιχεία αυτά φυσιολογικά δεν είναι κάτω από τους νόμους της φθοράς και της αλλοιώσεως, διότι συνυπάρχουν αμετάβλητα σ' όλες τις φάσεις της ζωής του ανθρώπου, ενώ ο ίδιος αυξομειώνεται και πεθαίνει. Θα ήταν προτιμότερο να ήσαν και αυτά θνητά ή να αποκάλυπτε ο ίδιος ο άνθρωπος τον θάνατό τους, πράγμα το οποίο θα ήταν η λύτρωσή του από το αδιάκοπο μαρτύριό του στη γη. Η σκέψη μας απλώνεται στην απεραντοσύνη, σε όνειρα ευτυχίας και ευδαιμονίας η δε μνήμη και η αίσθηση μας περιγράφουν ασύγκριτους παραδείσους και αιώνια βασίλεια. Αυτή είναι και η αιτία της υπάρξεως των παραμυθιών για να χαίρονται τα μικρά παιδιά.

Πάνω από όλα αυτά κυριαρχεί ο θάνατος ως οριστική καταδίκη και αναπόφευκτη υποχρέωση. Δεν είναι άραγε η ζωή αυτή μία κατάρα, ένας εξευτελισμός, μία ματαιοπονία, ένα άστοχο παιχνίδι, του οποίου και η μνήμη γίνεται κουραστική; Ποιά δύναμη ή αντίσταση μπορούν να προβάλουν στο θάνατο τα φυσικά προτερήματα, η ομορφιά, η ευφυΐα, η δύναμη, ή τα άλλα επίκτητα ταλέντα και ο πανίσχυρος πλούτος που όλα τα εξουσιάζει;

Η έως εδώ μικρή σκιαγράφηση είναι ο χωρίς Θεό άνθρωπος, ο πεπτωκώς, ο θνητός, ο φθαρμένος, ο κατά πάντα αιχμάλωτος στη φθορά και το θάνατο, ο οποίος και πριν το φυσικό θάνατο συντρίβεται από τα μέλη και τα όργανά του, ώστε και πριν ακόμη πεθάνει να στενάζει και να φρίττει στα μαρτύρια που του συμβαίνουν.

Ο άνθρωπος χωρίς Θεό ευρίσκεται σ' αυτήν την μοίρα, την οποίαν αμυδρά σκιαγραφήσαμε. Ο μεταπτωτικός άνθρωπος της φθοράς και του θανάτου δεν είναι δυνατόν να λυτρωθεί μόνος από την καταδίκη του, αφού μόνος επινόησε το θάνατο και τον έφερε μέσα του, σ' όλη του την ύπαρξη και σε όλα όσα τον περιβάλλουν. Μόνον ο πρώτος Κύριος της υπάρξεως και της ζωής θα μπορούσε να

κατέβει από μακροθυμία στην εξορία αυτή του καταστρεπτικού θανάτου, και να επαναφέρει τον έκπτωτο, εξόριστο, φθαρμένο και θνητό στην προηγούμενη του κατάσταση, όχι μόνον λυτρώνοντας τον άνθρωπο από τα δεινά του, αλλά καταστρέφοντας συγχρόνως και το θάνατο και τη φθορά και τώρα και στην αιωνιότητα. Αυτό υπονοώντας ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, η αειζωία, μάς ενθαρρύνει λέγοντας: «Χωρίς εμένα δεν μπορείτε να κάνετε τίποτε» (Ιω. 15, 5).

Μόνον μία συνάντηση μαζί του μπορεί να αλλάξει τα πάντα και τον άνθρωπο και όλον τον κόσμο, του παρόντος και της αιωνιότητας. Εφ' όσον όλα «υποτάχθηκαν στη φθορά, όχι γιατί έφταιγαν αλλά γιατί έτσι θέλησε αυτός που τα υπέταξε» (βλ. Ρωμ. 8, 20), δικαίως δηλώνει ο Κύριός μας, ότι μόνον με αυτόν επανέρχεται η ισορροπία. Αυτή πλέον η αίσθηση της συναντήσεως και επαφής με τον Χριστό μεταβάλλει τον πανανθρώπινο πόνο και τα δάκρυα σε χαρμόσυνο μήνυμα, σε ευαγγέλιο, το οποίον δεν έχει μέτρο ούτε τελειώνει στην αιωνιότητα. Και τότε στην άβυσσο της ανθρώπινης δυστυχίας και αθλιότητας θα ανατείλει από τον μόνον πανάγαθο και φιλόανθρωπο, ως ανέσπερο φως, η μόνιμη παρηγορία σε κάθε πονεμένη ύπαρξη.

«Ελάτε σ' εμένα όλοι όσοι κοπιάζετε και είστε φορτωμένοι, και εγώ θα σας ξεκουράσω. Σηκώστε πάνω σας το ζυγό μου και διδαχθείτε από το δικό μου παράδειγμα, γιατί είμαι πράος και ταπεινός στην καρδιά, και οι ψυχές σας θα βρουν ξεκούραση. Γιατί ο ζυγός μου είναι απαλός και το φορτίο μου ελαφρό» (Ματ. 11, 28-30). Τί άλλο είναι η ζωή του ανθρώπου, παρά μία αδιάκοπη πάλη με το θάνατο; Τα δεινά τα οποία κυκλώνουν τη ζωή μας είναι ακριβώς τα μέλη, τα όργανα και τα σύνεργα του θανάτου, ο οποίος συνεχώς επιτίθεται κατά του ανθρώπου από μέσα και απ' έξω χωρίς ανακωχή.

Οι κάθε λογής πειρασμοί και οι διάφορες ασθένειες, κρυφές και φανερές, δεν είναι τίποτε άλλο, παρά τα δόντια του θανάτου τα οποία κατατρώνε αδιάκοπα τον άνθρωπο, μέχρις ότου τον παραδώσουν σ' αυτόν. Και ο θάνατος; Μία αστείρευτη πηγή όλων των δεινών και των θλίψεων. Στην πραγματικότητα ο θάνατος είναι η κατ' εξοχήν πικρία της ζωής, όπου στηρίζονται όλες οι απογοητεύσεις και αυτή η ίδια η απόγνωση, το αποκορύφωμα κάθε τραγικότητας.

(Γέροντος Ιωσήφ, Εκ του θανάτου εις την ζωήν, Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 3, σ. 13-16, σε μεταφορά στην νεοελληνική γλώσσα)